

Zadanie 3.3. Monitorowanie zmian strukturalnych w polskim pszczelarstwie i na rynku miodu

Okres realizacji: **2008-2014**

Kierownik zadania: **dr Piotr Semkiw**

Celem badań było monitorowanie przemian strukturalnych zachodzących w polskim pszczelarstwie oraz sytuacji na rynku miodu w warunkach gospodarki rynkowej. Wskazanie zagrożeń, barier i warunków poprawy produkcji pszczelarskiej.

Realizacja zadania polegała na systematycznej analizie mierników określających stan sektora pszczelarskiego w Polsce. Materiał do badań stanowiły dane uzyskane z: Inspekcji Weterynaryjnej, ankiet z organizacji pszczelarskich gromadzonych we własnym zakresie, a od 2013 roku przez Agencję Rynku Rolnego w ramach realizacji mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich”; Departamentu Rynków Rolnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; własnych opracowań i analiz.

W oparciu o zebrane dane, od 2009 do 2014 roku liczba zarejestrowanych w kraju rodzin pszczelich zwiększyła się o ponad 260 tys., co stanowiło ok. 23,5%. Najwięcej rodzin pszczelich (prawie 50%) użytkowanych było w województwach: lubelskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim, małopolskim i wielkopolskim. W badanym okresie liczba zarejestrowanych osób zajmujących się prowadzeniem pasiek zwiększyła się o ok. 12,5 tys. Średniej wielkości pasieka liczyła ok. 25 pni pszczelich. Nieco ponad 90% stanowiły pasieki nieprzekraczające 50 uli. Pasieki zawodowe (czyli powyżej 150 pni) to ok. 0,6%. Największe pasieki znajdowały się na terenie województwa warmińsko – mazurskiego (ponad 40 rodzin), a najmniejsze pasieki (ok. 13 uli) zlokalizowane były w województwie śląskim. Produkcja miodu w ostatnich latach była mocno zróżnicowana. Występowały lata o dosyć dobrej produkcji, zarówno jednostkowej, jak i globalnej, np. rok 2011 i 2013, jednakże w latach 2009, 2010, 2012 i 2014 wydajności miodu z 1 rodziny pszczelej były niskie. Zdecydowany wpływ w tym zakresie miały warunki klimatyczno-pożytkowe. W badanym okresie odnotowano generalny wzrost cen sprzedaży miodu jednak w zależności od formy jego dystrybucji wartości były różne. W przypadku sprzedaży hurtowej o ok. 20% wzrosły ceny miodów wiosennych (wielokwiatowego i rzepakowego), a ok. 30% ceny pozostałych odmian, jednakże w latach o wyższej podaży miodu notowano spadki cen. W sprzedaży bezpośredniej (niezależnie od odmiany) od 2009 roku ceny miodu wzrosły o ok. 30%, a w sprzedaży detalicznej o ok. 11% w przypadku miodów wiosennych i tych rzadziej pozyskiwanych (spadziowy ze spadzi iglastej i wrzosowy), a ok. 14% podrożały pozostałe odmiany miodu. Analizy kosztów produkcji prowadzone do 2013 roku wykazywały systematyczny wzrost kosztów z powodu rosnących cen uli, węzy, cukru, paliw i energii elektrycznej. Jednakże w roku 2014, głównie za sprawą niższych cen cukru niezbędnego do dokarmiania zimowego rodzin pszczelich, koszty produkcji uległy kilkuprocentowemu obniżeniu. Niemniej jednak w porównaniu do roku 2009 koszty produkcji w pasiekach amatorskich wzrosły o ok. 10%, a w pasiekach towarowych o ok. 12,5%. W okresie realizacji badań polski handel zagraniczny na rynku miodu charakteryzował się podobną tendencją, import znacznie przewyższał eksport tego produktu. Jednakże w stosunku do 2009 roku relacja wielkości importu do eksportu uległa istotnej zmianie. Odnotowano około 3-krotne zwiększenie skali importu, zaś wielkość jego eksportu wzrosła ponad 7-krotnie. Najwięcej miodu trafiało do Polski z Chin i Ukrainy, zaś zasadniczym rynkiem zbytu dla miodu z naszego kraju były kraje UE (głównie Niemcy oraz Francja).

W efekcie realizacji zadania corocznie powstawały materiały naukowe obejmujące zagadnienia ekonomiki pszczelarskiej. Ponadto ekspertyzy (dwukrotnie przygotowane w ramach realizacji zadania – w 2009 i w 2012 roku) były niezbędne do opracowania trzyletniego krajowego programu wsparcia pszczelarstwa.